

راهنمای گام به گام

نگارش مقاله

از پیدایش ایده

تا پذیرش مقاله

تألیف

دکتر شهرام صلواتی

دکترای مدیریت بازرگانی

دکتر فلورا رحیم آقایی

دکترای پرستاری

اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن

ناشر برتر دانشگاهی سال ۱۳۹۱
ناشر برگزیده‌ی کشور سال ۱۳۹۲
ناشر شایسته تقدیر ۱۳۹۳
ناشر برگزیده‌ی حوزه جوانان سال ۱۳۹۳
ناشر برگزیده‌ی حوزه سلامت سال ۱۳۹۳
ناشر برگزیده‌ی کتاب سال دانشجویی ۱۳۹۴

فروش اینترنتی: www.jph.ir

دفتر مرکزی نشر جامعه‌نگر

تهران: خ انقلاب - مقابل درب اصلی دانشگاه تهران
خ فخر رازی - خ نظری - شماره ۹۶
تلفن: ۶۶۴۹۳۷۱۶ - ۶۶۴۹۴۱۸۷

کتاب‌فروشی‌های پزشکی سراسر کشور

اهواز: رشد - شرق - اردبیل: خیام - ارومیه: کتاب پزشکی
اصفهان: پارسا - کیا - ایلام: رشد - بابل: علیزاده - بجنورد:
اسلو - بروجرد: ولایت - بوشهر: کتاب‌فروشی عمادی - تالش:
جامعه‌نگر - تبریز: شیرنگ - تنکابن: میرچی - جهرم: کلبه
کتاب - خرم‌آباد: نشر قلم - رشت: دانشگاه آزاد پل طالشان -
اصفهان: مؤده - ساری: دانشجو - امیرکبیر - سمنان: نسیم -
اشراق - ۲ - سمنان: دانشمند - شیراز: جمالی - مرکز کتاب
دانشگاه علوم پزشکی شیراز - قم: قزوین:
حکیم - کرمان: پایپروس - رمانشاه: دانشمند - گرگان: جلالی
گناباد: کتابستان - لاهور: مرکز کتاب دانشگاهی - مشهد:
مجد دانش - نمایشگاه علوم پزشکی - مهداد دانشگاهی - همدان:
روزاندیش - دانشجو - یزد: خاتجانی

سرشناسه : رحیم آقایی، فلورا، ۱۳۵۱-
عنوان و نام پدیدآور : راهنمای گام به گام نگارش مقاله از
پیدایش ایده تا پذیرش مقاله / فلورا رحیم
آقایی، شهرام صلواتی.
تهران: جامعه نگر، ۱۳۹۶.
مشخصات نشر :
مشخصات ظاهری : دوازده، ۱۲۸ ص.؛ مصور، جدول، نمودار.
شابک : 978-600-101-591-5
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
یادداشت : کتابنامه: ص. 108_ 107
یادداشت : نمایه.
موضوع : نگارش علمی و فنی
موضوع : Technical Writing
شناسه افزوده : صلواتی، شهرام، ۱۳۵۱-
شناسه افزوده : Salavati, shhram
رده بندی کنگره : ۱۳۹۶ ۲ ۳ / ۲۱۱
رده بندی دیویی : ۸۰/۱۰۶۶۵
شماره کتابشناسی ما : ۴۶۴۹۰۰۶

این اثر، مشمول قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان می‌باشد. هیچ بخشی از
کتاب به هیچ شکلی اعم از فتوکپی یا بازنویسی، مطبوع یا هرگونه رسانه‌یی
من جمله کتاب، لوح فشرده و مجلات بدون اجازه کتبی ناشر قابل استفاده
نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود.

راهنمای گام به گام نگارش مقاله

(از پیدایش ایده تا پذیرش مقاله)

تألیف فلورا رحیم آقایی - شهرام صلواتی

ناشر جامعه‌نگر

نوبت و سال چاپ اول / ۱۳۹۶؛ شمارگان ۵۰۰ نسخه

صفحه‌آرایی تقی‌زاده

طرح جلد مهدی انوشیروانی

بها ۱۱۹۰۰ تومان

شابک ۵-۵۹۱-۱۰۱-۶۰۰-۹۷۸

فهرست مطالب

۱.....	فصل ۱: نگارش علمی مقاله.....
۱.....	کلیات.....
۲.....	ساختار و اجزای یک مقاله‌ی پژوهشی.....
۳.....	عنوان مقاله.....
۵.....	نویسندگان و افسان.....
۵.....	- نویسنده‌ی اول.....
۶.....	- نویسنده‌ی دوم.....
۶.....	- سایر نویسندگان.....
۷.....	- شیوه‌ی نگارش نام نویسنده.....
۷.....	- نقش آماریست‌ها.....
۸.....	چکیده.....
۸.....	- انواع چکیده.....
۱۱.....	- کلیدواژه.....
۱۲.....	مقدمه.....
۱۳.....	روش کار.....
۱۵.....	یافته‌ها.....
۱۵.....	- نگارش.....
۱۶.....	- گزارش آماری.....
۱۷.....	- گزارش جدول‌ها و نمودارها.....
۱۸.....	- گزارش صحیح تست‌های آماری.....
۱۹.....	بحث.....
۲۰.....	نتیجه‌گیری.....
۲۰.....	تشکرات.....
۲۱.....	منابع و استنادها.....
۲۲.....	- نمونه‌هایی از رفرنس‌دهی و استناددهی با قالب‌های رایج.....
۲۹.....	ترتیب نگارش در پیش‌نویس مقاله.....

۳۱	فصل ۲: ارسال یک مقاله جهت چاپ (سابمیت).....
۳۱	انواع ثبت و ارسال مقاله.....
۳۱	انتخاب ژورنال مناسب و نکات مهم تصمیم‌گیری.....
۳۲	معیارهای تصمیم‌گیری در مورد انتخاب ژورنال و ارسال مقاله.....
۳۳	رتبه‌بندی ژورنال‌ها.....
۳۳	- انواع.....
۳۳	- فرآیند داوری.....
۳۴	- ضریب تاثیر.....
۳۵	- ضریب نفوذ ژورنال.....
۳۵	- SJR.....
۳۶	- هزینه‌های انتشار.....
۳۶	نحوه‌ی نوشتن نامی همراه مقاله.....
۳۸	نحوه‌ی نوشتن صفحه‌ی عنوان.....
۳۹	نمونه‌هایی از صفحه‌ی عنوان.....
۳۹	گام‌های ثبت نام و ارسال الکترونیکی مقاله.....
۴۱	نمونه‌ای از صفحات وب برای ارسال مقاله.....
۵۸	اصلاح و ارسال مجدد مقاله.....
۵۸	نمونه‌ای از نامه‌های معمولی پذیرش یا پذیرش نسبی، توبه، سردبیر.....
۵۹	پاسخ به نظرات داوران.....
۶۰	عدم پذیرش مقاله.....
۶۱	دلایل عدم پذیرش یک مقاله در نشریات علمی.....
۶۱	پذیرش مقاله.....
۶۱	دسترسی آزاد یا Open access.....
۶۱	قوانین کپی رایت.....
۶۲	ایفای نقش داوری.....
۶۲	انواع داوری.....
۶۳	منافع انجام داوری.....
۶۳	نمونه‌هایی از توصیه‌های داوری.....
۶۵	فصل ۳: سرقت علمی.....
۶۵	سرقت علمی چیست؟.....
۶۶	انواع سرقت علمی.....
۶۶	سرقت علمی مستقیم (Copy & Paste).....

۶۶	سرقت علمی تغییر کلمات (Word Switch)
۶۷	سرقت علمی در سبک نگارش (Style)
۶۷	سرقت علمی از نوع تشبیه (Metaphor)
۶۸	سرقت علمی ایده (Idea)
۶۹	انتشار مجدد
۶۹	راهنمایی برای پیشگیری از سرقت علمی
۷۰	نقل قول مستقیم
۷۰	نقل قول غیرمستقیم و خلاصه کردن
۷۰	چگونه می‌توان سرقت علمی را تشخیص داد؟
۷۰	وبسایت http://turnitin.com
۷۰	وبسایت http://www.ithenticate.com
۷۰	وبسایت http://www.writecheck.com
۷۰	وبسایت http://etc.vbi.vt.edu/etblast3
۷۲	وبسایت www.copyscape.com
۷۲	Antiplagiarist
۷۳	وب سایت http://www.doccop.com
۷۳	اسمال تولز http://smallnettools.com/plagiarism/checker
۷۳	وب سایت http://academicplagiarism.com/
۷۵	فصل ۴: انواع مقالات
۷۵	نامه‌ها
۷۶	سرمقاله
۷۶	مقالات مروری
۷۷	مرور روایت‌ها
۷۷	مرور سیستماتیک
۷۸	متا آنالیز
۷۹	گزارش مورد
۸۰	مقالات کارآزمایی
۹۰	مقالات کیفی
۹۱	مقالات ترکیبی
۹۲	نمونه ای از یک چکیده در مقالات ترکیبی
۹۳	نمونه‌ی دیگر برای کمک به نگارش
۹۳	مقالات سمینارها، همایش‌ها، کنفرانس‌ها، گردهمایی‌ها، سمپوزیم‌ها و ...

فصل ۵: سبک نگارش.....	۹۹
نکاتی در راستای نگارش جمله موضوع خوب.....	۹۹
نکاتی در مورد خصوصیات جملات موضوع بد.....	۱۰۰
مثال‌هایی برای حذف اضافه‌ها در نگارش و مفهوم‌تر کردن مطلب.....	۱۰۱
زمان مناسب افعال در بخش‌های مختلف مقاله.....	۱۰۱
برخی اصطلاحات مفید.....	۱۰۳
فهرست منابع.....	۱۰۷
نمایه.....	۱۰۹
چک‌لیست‌های انتشار مقالات کارآزمایی و مشاهد‌های در تحقیقات اپیدمیولوژیک.....	۱۱۳

خواننده‌ی گرامی؛

ضمن خرسندی از این که کتاب حاضر را در دست دارید، صحبتی کوتاه با شما دارم. بر این باورم که شما با هدفی این کتاب را ورق می‌زنید. ممکن است شما فردی آکادمیک باشید و هدف از انتخاب این کتاب، پیدا کردن راهنمایی جدید برای تهیه و انتشار یک مقاله باشد. شاید علاقه‌مندی شما به خواندن مطالب چاپ‌شده‌ی روز در زمینه‌ی مقاله‌نویسی شما را بر آن داشته تا این کتاب را ورق بزنید. می‌توان فرض کرد این کتاب را برای معرفی به دانشجویان یا تدریس در کلاس درس، مطالعه می‌کنید و یا شاید فردی پژوهشگر هستید که به پژوهش و انتشار نتایج آن علاقه‌مندید. اما دانشجوی عزیز، صحبتیم با شما این است و شاید تأکید بر شماست که این کتاب را به‌عنوان راهنمای کارتان برای آغاز به نگارش انتخاب نموده‌اید.

در این کتاب سعی بر آن است که حسرا چنان تنظیم شود تا با خواندن آن، شما یک کارگاه زنده را در خصوص مقاله‌نویسی تجربه کنید. تفاوت این کتاب با سایر کتب یا مقالات در همین موضوع است. هدف، آوردن کارگاه دایمی آموزش مقاله‌نویسی و مطالب مرتبط با آن به خانه شماست تا هر زمان که بدان نیاز داشتید، از آن استفاده کنید. امید داشته باشید به محض کسب توانایی نگارش به شکلی، زماندهی‌شده، قابل درک و جذاب برای مخاطبین، می‌توانید خود را یک نویسنده‌ی ماهر تصور کنید. در این کتاب با اهداف، نگارش علمی مقاله، انواع مقالات، چهارچوب مقاله‌نویسی، نحوه‌ی سببیت مقاله و کلیدهای طلایی کار، سئو، سرقت علمی و در نهایت نحوه‌ی پاسخ‌دهی به داوران و آشنا می‌شوید. از آنجایی که نگارش مقالات حاصل از تحقیقات، کیفی اندکی متفاوت است، مختصری نیز در این خصوص صحبت خواهیم کرد.

شما در این کتاب به‌جای دریافت کلیاتی که نیاز به مدرس برای پاسخ به برخی سوالات خاص داشته باشد، با مسایلی کاربردی آشنا می‌شوید که دانستن همه‌ی آن‌ها در کنار هم نیازمند مطالعه‌ی چندین کتاب یا منبع الکترونیکی است. وجود مثال‌ها و نمونه‌های کاربردی و مفید از مزیت‌های دیگر این کتاب به شمار می‌رود.

به امید رضایت و بازخور ارزشمند شما

فلورا رحیم آقایی - شهرام صلواتی

زمستان ۱۳۹۵

frahimaghaee@gmail.com

نوشتن چه به صورت یک مقاله و چه با عناوین دیگر، کاری هنرمندانه است. این هنر، مهارتی قابل یادگیری است که نیاز به کمی علاقه، انگیزه و همت دارد. هدف این نیست که شما نویسنده یا مقاله‌نویسی قهار در حد افراد مشهور و مطرح جهانی باشید. هدف این است که بتوانید به نگارش خود در حدی که برای چاپ یک مقاله مناسب باشد، اطمینان پیدا کنید. یادگیری چگونگی نگارش، گام اول در مسیر نوشتن است. هر قدر هم نویسنده به موضوع مورد بحث تسلط کافی داشته باشد، ضعف او در نگارش باعث می‌شود مخاطبین، مقصود وی را به خوبی درک نکنند. یکی از رایج‌ترین روش‌های تاملات علمی و گسترش دانش در زمینه پژوهش، از راه انتشار مقالات در ژورنال‌های علمی تخصصی و یا انتشار آنها به صورت الکترونیکی است. این کتاب سعی دارد که در بحث اصلی - یعنی مقاله‌نویسی علمی - به سه مورد نگارش، ویرایش و انتشار مقاله بپردازد.

اما سؤال اصلی این است چرا باید مقاله بنویسیم و هدف از نگارش چیست؟

شما در واقع زمانی به نگارش و چاپ یک مقاله اقدام می‌کنید که حرفی برای به اشتراک گذاشتن با دیگران داشته باشید. بیشتر منابع در پاسخ به این سؤال می‌نویسند که نوشتن مقالات و انتشار آن‌ها، اطلاعات و دانش جدیدی به بدنه‌ی علمی می‌افزاید و این دانش را در اختیار افراد قرار می‌دهد. با ارزشیابی علمی آن، قادر به کاربرد اطلاعات کلیدی آن باشند. به علاوه اگر پژوهش‌ها به شکل مقاله یا صورت‌های دیگر منتشر نشوند زحمات و کشفیات محقق به گوش دیگران نرسیده و در لای اوراق پژوهش هدر خواهند رفت. تازه اوقات ممکن است شما با پژوهش خود، راه‌حل برخی از مشکلات مربوط به فرد، خانواده، یک گروه اجتماعی و یا سطح جامعه‌ای خاص را کشف کرده باشید؛ بنابراین، لازم است که یافته‌های خود را گزارش نموده و در اختیار سایرین - در ویژه‌ی همت کاربرد یافته‌ها در شرایط مشابه - قرار دهید.

نگارش مقاله، مزیت‌های دیگری هم دارد؛ این که به شما در کسب موفقیت‌های رفاهی کمک می‌کند. به عنوان مثال، شما در مجامع علمی شناخته می‌شوید و در ارابه‌ی وظیفه‌ی حرفه‌ای خود پیشرفت می‌سازید. در واقع این کار باعث توسعه‌ی فردی شما می‌شود. بدیهی است نگارش یک مقاله و چاپ آن در یک ژورنال معتبر علمی نه تنها توسعه‌ی فردی را به دنبال دارد بلکه منجر به توسعه‌ی سازمان و یا دانشگاه محل خدمت نویسندگان نیز خواهد شد. با این کار، سازمان محل خدمت نویسندگان در سطح ملی و بین‌المللی شناخته می‌شود و می‌تواند بودجه‌های پژوهشی دریافت نماید. بنابراین، به طور خلاصه می‌توان گفت که هدف از نگارش مقاله، می‌تواند در راستای توسعه‌ی دانش و

حل مشکلات، توسعه‌ی سازمان محل خدمت و توسعه‌ی فردی باشد. از دیدی دیگر، به نظر اخلاقی نخواهد آمد که شما شرکت‌کنندگان در پژوهش را مورد مطالعه قرار دهید و در نهایت بازخوردی از نتایج برای آن‌ها نداشته باشید؛ البته زمانی که نمونه‌های شما انسان‌ها باشند!

سؤال بعدی که ممکن است به ذهن برسد، این است که:

در چه مورد تحقیق کنیم و یا درباره‌ی چه بنویسیم؟

این سؤالی است که اکثر دانشجویان تحصیلات تکمیلی با آن روبرو هستند و در درس «روش تحقیق» هنگام یافتن موضوع تحقیق، آن را مطالعه می‌کنند؛ ولی، اکثراً در روزهای انتخاب موضوع برای پایان‌نامه‌ی خود سردرگم‌اند. بدیهی است پژوهشگران حرفه‌ای همیشه می‌دانند که در پی چه سؤالاتی هستند و در چه زمینه‌هایی تحقیق خواهند نمود. بسیاری از پژوهش‌دوستان نیز به راحتی با مشاهده‌ی محل و موقعیت حرفه و سازمان خود یا جامعه، سؤال مورد نظرشان را برای تحقیق پیدا می‌کنند.

اگر شما دانش جویی هستید که در فکر انجام پایان‌نامه و نهایت انتشار مقاله هستید، به شما توصیه می‌شود کتاب‌های روش تحقیق خوب را دوباره مرور کرده و راه‌ها و روش‌های انتخاب موضوع را مطالعه کنید. ولی راهنمایی ما به شما این است که از بابا بر عناوین خود متمرکز شده، مقالات روز را جستجو کرده و ببینید چه عناوینی برای شما سؤال‌برانگیز و جالب‌اند. مقالات را مطالعه نموده و در قسمت مقدمه‌ی آن‌ها به دنبال شکاف موجود در دانش باشید. با این مرور درمی‌یابید که پژوهش از دیگر به سؤالات و چالش‌هایی روبه‌رو هستند. آیا این سؤالات در کشور، فرهنگ و جامعه‌ی ما نیز مطرح‌اند؟ آیا در پیرامون ما نوع دیگری از این چالش‌ها وجود دارد؟ این‌ها جرقه‌هایی خواهند بود که عناوین جالب مورد علاقه و مناسبی را برای شما رقم خواهد زد. گاهی مطلبی توجه شما را جلب می‌کند؛ ولی بارها مورد بررسی و مطالعه قرار گرفته است. بنابراین، این فکر کنید آیا با روشی جدید و دیدی نو می‌توان به این موضوع نگاه کرد و آن را پژوهید؟